

V únoru 1978, 30 let po převzetí moci Komunistickou stranou Československa se konalo v malé vesničce Franken poblíž čs. hranic exilové setkání. Účastníky diskuzí byli na jedné straně exulanté, kteří zastupovali v roce 1948 demokratické postoje a na straně druhé tehdejší komunisté, či jejich sympatizanti. Setkání ve Franken se zapsalo do dějin jako diskuze tzv. Vítězů a Poražených z února 1948 a později bylo ve zkrácené podobě publikováno v exilovém nakladatelství Index. Evropskou veřejnost zaujaly zejména 2 aspekty: Dialog mezi dříve nesmiřitelnými odpůrci a Závěrečné prohlášení zúčastněných, ve kterém se zaujímá kritický postoj nejen k Únoru 1948 a jeho konsekvencím, ale také k tzv. „odsunu“ občanů německé národnosti. O setkání referovala francouzská i německá média a ani Československé sdělovací prostředky nezůstaly stranou.

ZÁVĚREČNÉ PROHLÁŠENÍ

Ve dnech 23. až 26. února 1978 se ve Frankenu konalo z iniciativy sdružení Opus bonum symposium o vývoji Československa v letech 1945 - 1948. Třicet let po nastolení totalitní politické diktatury v Československu se tu sešli společně lidé, kteří jako političtí exulanti museli opustit svou vlast. Sešli se tu ti, které vyhnala z vlasti diktatura KSČ v roce 1948 i ti, kteří před třiceti lety patřili k politickému táboru tehdejších vítězů a z vlasti je vyhnala až sovětská okupace v srpnu 1968 a po ní dosažený režim.

Setkání bylo vedeno snahou všech účastníků překonat iluze a mýty o minulosti a současnosti Československa. Jeho účastníci vycházeli z vědomí, že minulost nelze vymazat z dějin ani ze života jednotlivců a nelze také zpětně změnit staré omyly, chyby a viny. Vycházeli však zároveň z přesvědčení, že minulost není nepřekonatelnou zátěží pro budoucnost. V pohledu do minulosti musí však zvítězit pravda – padni komu padni. Pro budoucnost pak nesmí chybět vůle minulé chyby nikdy neopakovat.

Únor 1948 byl porážkou demokratických a humanitních ideálů včetně demokratických ideálů socialistických. Byl vítězstvím totalitního principu, který popírá nedělitelnost lidských práv a politických svobod ; vylučuje postupně stále další a další skupiny občanů z demokracie, staví je mimo zákon a nakonec činí bezprávnou celou ovládanou společnost.

Po roce 1945 byly v Československu postaveny mimo zákon nejdříve miliony občanů německé národnosti a princip odplaty zvítězil nad principem spravedlnosti a práva. Po únoru 1948 byli mimo zákon postaveni občané, v nichž diktatura viděla politickou opozici proti komunismu ; v dalších letech to pak byli všichni, kteří kriticky vystupovali vůči vládnoucí totalitní moci – až nakonec po srpnu 1968 to spolu s ostatními občany byla i velká část komunistů samotných.

Princip vylučování diktatury nepohodlných skupin občanů z politických svobod a práv je i nadále základní oporou totalitní diktatury v Československu a úplného podřízení této země sovětské nadvládě. Demokratická perspektiva i perspektiva národní a státní suverenity je bez jeho překonání nemožná. Východiskem pro budoucnost může být proto jen uznání nedělitelnosti lidských práv a politických svobod pro všechny občany, bez ohledu na jejich víru, filosofické a politické přesvědčení.

« Charta 77 » dokázala, že k tomuto poznání dospěli stoupenci demokratických a humanitních ideálů v Československu. Také stoupenci těchto ideálů, žijící v politickém exilu, vidí další smysl svého úsilí do budoucna v tom, aby nedělitelnost lidských práv a politických svobod byla základní společně uznávanou hodnotou, nehledě na rozdíl víry, filosofického a politického přesvědčení.

Mezitulky v referátech i v rozpravě byly vloženy do přepisu dodatečně pro větší přehlednost.

ŽIVOTOPISNÉ ÚDAJE ÚČASTNÍKŮ

Richard BELCREDI, jednatel *Opus bonum*, novinář, působí v Mnichově.

Vladimír BLAŽEK je brněnský literární historik, bývalý redaktor měsíčníku *Host do domu*, nyní v Mnichově.

Jaroslav DRESLER řídí kulturní vysílání rozhlasu Svobodná Evropa.

Alexander HEIDLER je katolický kněz, autor mnoha esejí na křesťanské a církevní náměty. Žije v Mnichově.

Karel JEZDINSKÝ pracoval do srpna 1968 v čs. rozhlase a v televizi, dnes je komentátorem rozhlasové stanice Svobodná Evropa.

Karel KAPLAN, historik, bývalý pracovník ÚV KSČ, autor řady knih o nedávné čs. minulosti, žije nyní v Mnichově.

Antonín KRATOCHVÍL, bývalý redaktor brněnské *Lidové obrody*, publicista a autor mnoha statí a knih o osudech české literatury i jejích tvůrců, žije v Německu.

Karel KRYL, básník a zpěvák, působí v Mnichově a jinde ve světě.

Franz Peter KÜNZEL, dlouholetý a osvědčený překladatel (do němčiny) české a slovenské beletrie.

Zdeněk MLYNÁŘ, bývalý vědecký pracovník Ústavu pro stát a právo v Praze, v roce 1968 tajemník a člen předsednictva ÚV KSČ. Od roku 1977 žije ve Vídni.

Anastáz OPASEK, břevnovský opat, básník a publicista, působí v bavorském Rohru.

Luděk PACHMAN, šachový velmistr, bývalý funkcionář Revolučního odborového hnutí, publicista, působí v Německu.

Jaroslav PECHÁČEK, po válce tajemník náměstka ministerského předsedy Šrámka, publicista, bývalý ředitel čs. vysílání rozhlasové stanice Svobodná Evropa, žije v New Yorku.

Vilém PREČAN, bývalý pracovník pražského Historického ústavu, autor řady knih a studií, žije od roku 1976 v Německu.

Otfrid PUSTĚJOVSKÝ, gymnasiální profesor a historik, specializující se na vztahy Čechů a Němců, působí v Bavorsku.

Milan SCHULZ, publicista, bývalý redaktor *Literárních novin*, pracuje nyní jako novinář v rozhlasové stanici Svobodná Evropa.

Radovan SELUCKÝ, ekonom, autor mnoha odborných knih a statí, přednáší nyní na univerzitě v Ottawě.

Karel SKALICKÝ, kněz, filosof a publicista, redaktor čtvrtletníku *Studie*, pracuje ve Vatikáně.

Jiří SLÁMA byl vedoucím oddělení ve Výzkumném ústavu ekonomiky a průmyslu při Vysoké škole ekonomické v Praze, nyní vědecký pracovník Ústavu pro východní Evropu v Mnichově.

Rudolf STRÖBINGER, spisovatel a publicista, bývalý redaktor *Lidové demokracie*, dnes redaktor v rozhlasové stanici Deutsche Welle v Kolíně nad Rýnem.

Pavel TIGRID, publicista a spisovatel, redaktor *Svědectví* žije v Paříži.

Sláva VOLNÝ, bývalý redaktor pražského rozhlasu, pracuje nyní v Mnichově jako komentátor stanice Svobodná Evropa.

Jaroslav VRZALA, generální tajemník Rady svobodné mládeže střední a jihovýchodní Evropy, předseda odboru mládeže Křesťansko-demokratické unie střední Evropy, novinář francouzského rozhlasu v Paříži.

INDEX

Vydal
INDEX

Společnost pro československou literaturu v zahraničí
Fördergemeinschaft tschechoslowakischer Literatur
ausserhalb der Tschechoslowakei e.V.

5 Köln 41, Postfach 410511, Bundesrepublik Deutschland
ve spolupráci s OPUS BONUM

jako svou 54. publikaci

č. 6 řady DOBA

Redaktor řady: Adolf Müller

K tisku připravil: Pavel Tigríd

Obálka Jan Kotík

1. vydání

1979

S E Z N A M R E F E R E N T U A T E M A T

MSGR. Dr. Alexander Heidler, Mnichov
Církev v období let 1945 - 1948

Dr. Karel Kaplan, Mnichov
S jakými příkazy se vrátil Klement Gottwald v roce 1945
do Československa

Dr. Antonín Kratochvíl, Mnichov
Spisovatelé mezi 1945 - 1948

ing. Gabriel Laub, Hamburk
Naděje a iluze studentů 1945 - 1948

Dr. Zdeněk Mlynář, Vídeň
Československo jako příklad mezinárodní spolupráce

Dr. Adolf Müller, Kolín

Luděk Pachman, Vilshofen
Funkce odborů a zhoubné následky znárodnění

Dr. Jaroslav Pecháček, Mnichov
S jakými iluzemi se vracel Beneš z exilu

Jiří Pelikán, Řím

Byl únor 1948 nutný ? Situace v únoru 1978

Dr. Vilém Prečan, Edénisse

Taktika strany 1945 - 1948

Dr. Otfried Pustejovsky, Waakirchen

Nebyl to puč

Dr. Jiří Sláma, Mnichov

Odsun Němců a jeho důsledky

Dr. Rudolf Ströbinger, Junkersdorf

Přehled událostí 1948

Pavel Tigríd, Paříž

Taktika demokratů 1945 - 1948   Úloha presidenta Beneše

Msgr. prof. Dr. Karel Skalický, Řím

Závěrečný projev